

УДК 378.2:61-054.6

Бурмак Ю.Г., Петров Є.Є., Треумова С.І., Іваницька Т.А.

Українська медична стоматологічна академія, м.Полтава

**ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
ІЗ ПРЕДМЕТА «ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНЬОЇ
МЕДИЦИНИ»**

Розглянуто особливості викладання пропедевтики внутрішньої медицини в медичній академії іноземним студентам; описано продуктивні методики; наведено основні причини, які негативно впливають на освітній процес і якість практичної підготовки; запропоновано можливі шляхи їх усунення.

Ключові слова: іноземні студенти, якість навчального процесу.

Рассмотрены особенности преподавания пропедевтики внутренней медицины в медицинской академии иностранным студентам, описаны продуктивные методики, приведены основные причины, негативно влияющие на образовательный процесс и качество практической подготовки, предложены возможные пути их устранения.

Ключевые слова: иностранные студенты, качество образовательного процесса.

*Annotation*In the article the features of teaching of propedevtiki of internal medicine are considered in a medical academy to the foreign students, basic methods are described, principal reasons, negatively influencing on an educational process, are resulted, quality of practical preparation and the possible ways of their decision are offered.

Keywords: foreign students, quality of educational process.

Постановка проблеми й огляд публікацій. Забезпечення якісної освіти в підготовці кваліфікованих спеціалістів медичного профілю – актуальне завдання вищих медичних закладів України, що зумовлено насамперед входженням до єдиного європейського і світового освітнього

простору [2, с. 24]. Це вимагає викладання медичних дисциплін у форматі узгодженості процесів, які розвиваються в Європі [6, с. 7; 4, с. 108].

Зазначимо, що необхідність забезпечення професійних дій з охорони здоров'я людини диктує специфіку освітнього процесу, яка характеризується цілеспрямованістю в плані отримання повноцінних знань, при цьому успіх у досягненні поставленої мети можливий тільки в умовах послідовної реалізації ланцюгів педагогічної тріади «знання – вміння – навички».

Без сумніву, можна констатувати, що за багаторічну працю кафедрами накопичено достатньо досвіду в питаннях підготовки іноземних студентів [1, с. 111], використані новітні технології навчального процесу, розроблені й упроваджені методичні рекомендації для викладачів українською та/або російською англійською мовами (як мовами-посередниками), що, безумовно, сприяє ефективності реалізації освітнього процесу.

Поряд із тим, є певні труднощі й особливості отримання іноземними студентами професійних знань медичного профілю, при цьому доволі актуальною є проблема методичних особливостей викладання медичних дисциплін у контексті євроінтеграції освітніх послуг [5, с. 130]. Зазначимо, що гострота цієї проблематики, яка свого часу визначалася початком упровадження Болонського процесу, залученням іноземного досвіду викладання, комп'ютеризацією навчального процесу і залученням новітніх навчальних методів [3, с. 260], визначається актуальністю сьогодення, а саме – реформуванням системи освіти та майбутніми реформами в системі охорони здоров'я України.

З урахуванням викладеного вище **завданням дослідження** стали виявлення й аналіз основних проблем, що виникають під час занять із пропедевтики внутрішньої медицини з іноземними студентами. Матеріалом для аналізу був практичний досвід зі студентами медичного факультету підготовки іноземних громадян, наукова і навчально-методична література; в ролі методів дослідження використовували аналітичний, системно-структурний і логічний.

Основна частина. Підготовка висококваліфікованих медичних кадрів – провідна мета педагогічного процесу в навчальному закладі вищої медичної освіти, при цьому інтеграція навчального процесу здійснюється однією логічною дедуктивною системою, яка є результатом об'єднання всіх компонентів у єдине ціле. Підкреслимо, що підготовка іноземних громадян як спеціалістів із вищою медичною освітою – доволі складне завдання, при цьому в процесі навчання і студенти, і викладачі стикаються з великою кількістю проблем як суб'єктивного (мотивація, зацікавленість іноземних громадян у отриманні освіти та ін.), так і об'єктивного характеру.

За час викладання пропедевтики внутрішньої медицини іноземним студентам професорсько-викладацьким складом кафедри згідно з вимогами чинної навчальної програми накопичено методичне забезпечення у вигляді презентації лекцій, демонстраційних навчальних фільмів, матеріалів для підготовки до практичних занять, наборів тестових завдань, ситуаційних задач (із демонстраційним та ілюстративним матеріалом), алгоритмів практичних навичок, методичних розробок для студентів і викладачів.

Посилену увагу звертаємо на самостійну роботу студентів як невід'ємну складову навчального процесу, яка передбачає використання комп'ютерних технологій та інтернет-ресурсів у зручний для них час, що є оптимальним з точки зору впливу на повсякденний ритм життєдіяльності.

Тестовий контроль рівня знань студентів здійснюється не тільки після закінчення обох модулів із пропедевтики внутрішньої медицини та/або вивчення окремих розділів дисципліни, а й на кожному практичному занятті, при цьому запитання підсумкового тестового контролю частково включені й у лекції, і в теоретичний курс. Необхідно підкреслити, що з метою оцінки знань для студентів-іноземців на кафедрі створений і використовується банк багатовибіркових тестових завдань, кожне з яких складається з умови і варіантів відповідей, що відповідають одній предметній відповіді.

Важлива частина навчального процесу – оволодіння практичними навичками, при цьому на початку її вивчення теоретично обґрунтовується і

пояснюється методика, демонструється алгоритм її виконання і тільки після цього, під контролем викладача, її самостійно виконує кожен студент. Необхідно зазначити, що на шляхах опанування практичних навичок великого значення набуває робота з хворим у палаті, де студенти мають можливість безпосереднього спілкування з хворими, при цьому найкраща можливість використання засвоєного теоретичного матеріалу і відпрацьованих практичних навичок, на наш погляд, створюється під час написання академічної історії хвороби, яке передбачає розвиток клінічного мислення.

Наприкінці кожного модуля студенти-іноземці мають модульний контроль знань, який складається з трьох етапів: тестового контролю, розв'язання ситуаційних задач і виконання практичних навичок.

Одним із важливих питань у підготовці іноземних студентів є питання відпрацювання пропущених занять: останнім часом відпрацювання за тематикою пропущеного заняття відбуваються централізовано в комп'ютерному центрі під пильним оком чергового викладача, при цьому використовується тестова система контролю знань; оновлення тестів відбувається щомісяця за регламентованою кількістю (з кожної теми). Безумовно, порівняно з традиційною така система відпрацювань має певні переваги, проте основним її недоліком, на нашу думку, є відсутність практично-орієнтованої частини і неможливість опанування практичних навичок, на що неодноразово вказувалося на методичних засіданнях кафедри.

Варто підкреслити ще деякі негативні аспекти в підготовці іноземних студентів, що потребує певних зусиль для їх усунення.

Перш за все питання, що потребує постійної уваги та має суттєве значення для інтенсифікації й удосконалення навчального процесу, – питання лінгвістичної підготовки. Це однаково стосується студентів, які навчаються як українською і/або російською та англійською мовами, так і викладача, що проводить освітній процес англійською мовою. Саме труднощі, які виникають при вивченні матеріалу основної та додаткової навчальної

літератури, недостатнє розуміння термінології й понять, складність перекладу окремих слів, висловів і сприйняття загалом, нової інформації підчас аудиторних занять – усе цесповільнює темпи навчання і негативно впливає на якість освітнього процесу. Окремо треба підкреслити складність спілкування студентів-іноземців із хворими під час практичної роботи з пацієнтами, що заважає певною мірою засвоєнню практичних навичок. Можливим вирішенням цього питання є видання методичної літератури – достатньо ілюстрованої, з чіткими, нескладними схемами, поясненнями й алгоритмами, простими в сприйнятті й осмисленні під час роботи над темою, що вивчається, при цьому актуальною залишається самостійна робота студентів щодо вдосконалення української (російської) та професійної англійської мови, а останнє повною мірою стосується і роботи викладача.

Одним із важливих питань, що створює проблеми в сприйнятті матеріалу і негативно впливає на якість навчання в цілому, є питання базової підготовки іноземних студентів - саме «мозаїчність» якості середньої освіти в представників різних країн формує труднощі як студенту-іноземцю, так і викладачу – це питання складне, проте певною мірою в наш час може бути вирішене тільки посиленням індивідуальної підготовки студента під час самостійної роботи (не відкидається можливість участі викладача-консультанта з профільного предмета).

Висновок. В умовах сучасної освітньої системи навчальний процес іноземних студентів має певні особливості. Поряд із позитивними надбаннями їхньої теоретичної та практичної підготовки мають місце недостатньо вирішені питання, серед яких чітко простежуються наявність лінгвістичного бар'єра і різні рівні базової освіти. Одним із можливих напрямів вирішення цих питань є уніфікація навчально-методичного матеріалу для іноземних студентів, залучення новітніх освітніх технологій і посилення самостійної підготовки.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі полягають в оптимізації навчального процесу за рахунок утілення новітніх форм практично-орієнтованого викладання предмета.

Література

1. Евдокимова О.В. Особенности обучения иностранных студентов на кафедре нормальной физиологии УО «Витебский государственный ордена Дружбы народов медицинский университет»/ О.В.Евдокимова// Журнал Гродненского государственного медицинского университета.- 2018.- Т. 16 (1).- С. 111-114.

2. Ляховський В. Вища медична освіта України і Болонський процес / В.Ляховський, М.Кравців, М.Кравців// Молодь і ринок.- 2012.- №4 (87).- С. 20-24.

3. Михайловська Н.С. Шляхи удосконалення організації навчального процесу з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» за кредитно-модульною системою для студентів, які навчаються за спеціальністю «Стоматологія» /Н.С.Михайловська, М.О.Шальміна, С.А.Моргунцова, Г.В.Грицай// Буковинський медичний вісник.- 2014.- Т.18, №4.- С. 260-262.

4. Нечитайло Ю.М. Досвід викладання іноземним студентам на кафедрі пропедевтики дитячих хвороб / Ю.М.Нечитайло, О.Г.Буряк, Д.Ю.Нечитайло // Медична освіта.- 2012.- №4.- С.108-110.

5. Панькевич А.І. Проблеми та перспективи навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України / А.І.Панькевич, І.А.Колесник, А.М.Гоголь // Світ медицини та біології.- 2013.- №2.- С 130-132.

6. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах/ О.З. Лінчевський [та ін.] //Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ (ТДМУ, Тернопіль, Україна, 18-19 травня 2017).- Тернопіль, ТДМУ, «Укрмедкнига», 2017.– Т. 1.- С.3-5.